

Dosoftei Barilă

- **Dimitrie Barilă**, cunoscut mai ales pe numele monahal **Dosoftei**, (n. 26 octombrie 1624, Suceava - d. 13 decembrie 1693, în Polonia, azi Jovkva, Ucraina) a fost un cărturar român, mitropolit al Moldovei, poet și traducător. În 2005 Biserica Ortodoxă Română l-a proclamat sfânt.

- A învățat la Iași probabil la *Colegiul întemeiat* în 1640 la Mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi din Iași, apoi la *Școala Frăției Ortodoxe* din Lvov, unde a făcut Studii umaniste și de limbi. Cunoștea limba elenă, latina, slavona și polona. Datorită relațiilor sale cu patriarhul Moscovei și cu Nicolae Milescu, aflat acolo, a adus din Rusia un teasc de tipografie cu litere, cu care a tipărit la Mitropolia din Iași, în românește, principalele cărți liturgice, unele traduse de el însuși. El a fost unul dintre ierarhii care au promovat introducerea limbii române în biserică.
- Călugărit la Probota (c. 1648), sub numele Dosoftei, a fost ales episcop la Huși (1658 - 1660) și Roman (1660 - 1671), apoi mitropolit al Moldovei (1671-1674 și 1675 - 1686). În toamna anului 1686, datorită evenimentelor politice din acea vreme, a fost dus în Polonia de oștile regelui Jan Sobieski, unde a rămas până la sfârșitul vieții.

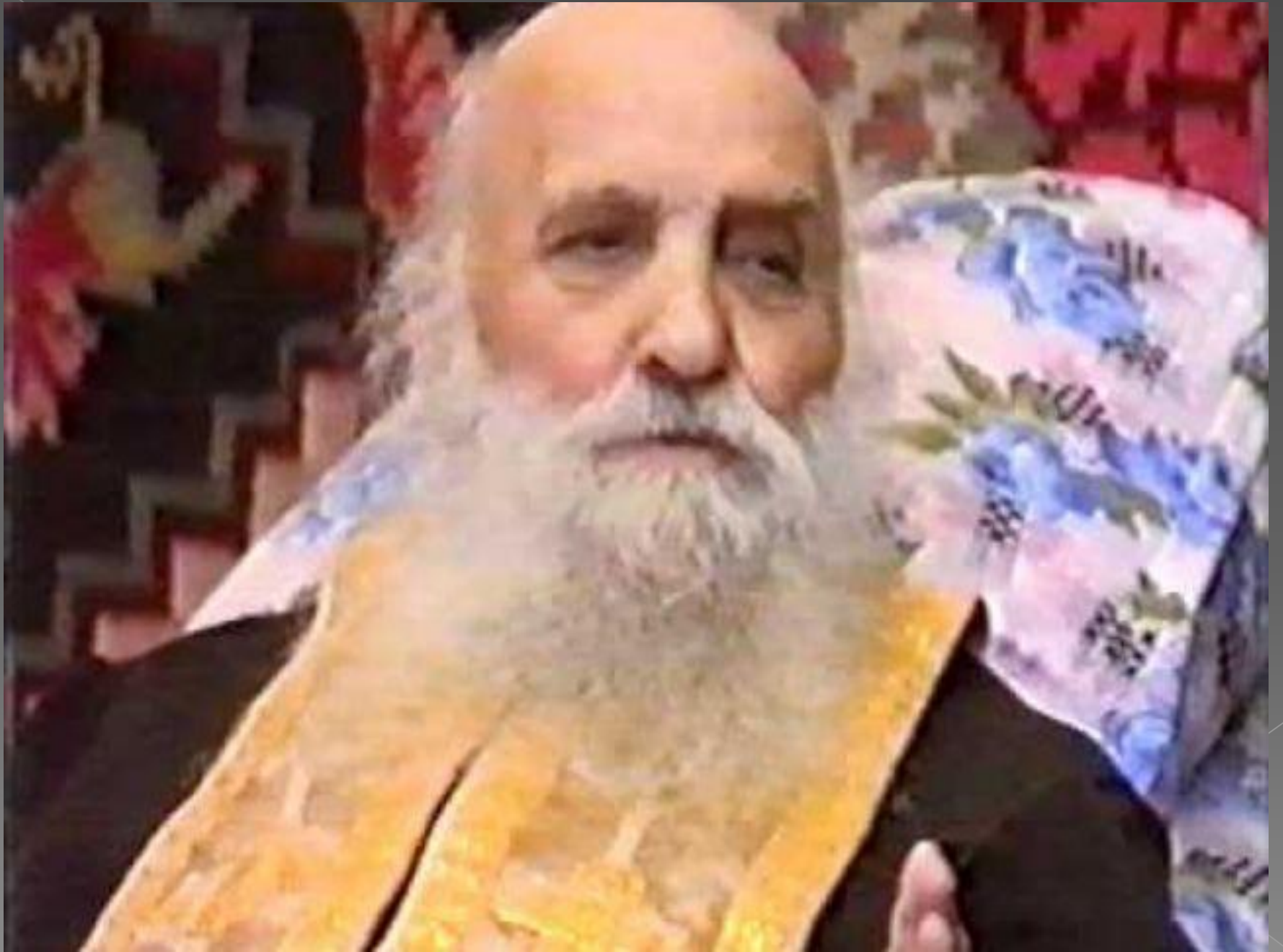
- A fost unul dintre cei mai mari cărturari din istoria română, fiind primul poet național, primul versificator al Psaltirii în tot Răsăritul ortodox, primul traducător din literatura dramatică universală și din cea istorică în românește, primul traducător al cărților de slujbă în românește în Moldova, primul cărturar român care a copiat documente și inscripții, unul dintre primii cunoscători și traducători din literatura patristică și post patristică și care a contribuit la formarea limbii literare românești.

Casa Dosoftei din Iași

Lucrări tipărite

- ◉ *Psaltirea în versuri*, Unieș 1673, cu peste 500 p., și 8634 de versuri (la un loc cu Acatistul Născătoarei de Dumnezeu)
- ◉ *Dumnezeiasca Liturghie*, Iași, 1679 (ed. a II-a, Iași, 1683);
- ◉ *Psaltirea de-nțeleș*, Iași, 1680 (text paralel: slavon și român);
- ◉ *Molitălvnic de-nțeleș*, Iași, 1683, având, după prefață, un
- ◉ *Poem cronologic despre domnii Moldovei*, cu 136 versuri;
- ◉ *Parimiile prește an*, Iași, 1683, având tipărit din nou
- ◉ *Poemul cronologic*, cu mici adaosuri și modificări.
- ◉ *Viața și petriaceria sfinților*, 4 vol Iași, 1682-1686, lucrare de compilație, după izvoare bizantine (Simeon Metafrast, Maxim Margunios) și slave.

Lucrari in

manuscris

- Ca monah la Probota, a tradus, pentru prima oară în românește, Istorile lui Herodot, Cronograful lui Matei Cigalas, un Pateric grecesc, cartea Mântuirea păcătoșilor a lui Agapie Landos și fragmente din Viața și minunile Sf. Vasile cel Nou.
- Ca episcop de Roman a revizuit traducerea Vechiului Testament făcută de Nicolae Milescu, care s-a tipărit la București, în 1688. În timp ce se afla în exil în Polonia, a tradus introducerea (prologue) dramei Erofil, scrisă de poetul cretan Gheorghe Hortatzis (începutul sec. XVII), inspirată, la rândul ei, din piesa Orbecche a italianului Gibaldi, păstrată fragmentar (154 de versuri); începe acum și traducerea Dogmaticii Sf. Ioan Damaschinul (se păstrează 4 capitole din cartea I).
- La rugămintea patriarhului Ioachim al Moscovei și a mitropolitului Varlaam Iasinski al Kievului, a tradus din –grecește în slavo-rusă mai multe lucrări teologice: Scrisorile Sfântului Ignatie Teoforul, Constituțiile Sfinților Apostoli, Istoria bisericească și privire mistică a patriarhului Gherman I al Constantinopolului (o explicație a Sf. Liturghii), Dialog împotriva ereziilor, și despre credințe noastre a lui Simeon al Tesalonicului, 40 de cuvântări (Mărgăritare) ale unor Sfinți Părinți (34 ale Sf. Ioan Gură de Aur). Tot acum a alcătuit, în slavo-rusă, o culegere de texte patristice și liturgice despre prefacerea Sfântelor Daruri.

Psaltirea în versuri

- ◉ Ioan Bianu, Psaltirea în versuri publicată după manuscriptul original, și de pe edițiunea de la 1673, de..., București, 1887, LVI + 520 p.;
- ◉ N. A. Ursu, Dosoftei. Psaltirea în versuri. 1673. Ediție critică de..., Iași, 1974, LX + 1165 p.;
- ◉ N. Ursu, Dosoftei: Opera. I. Versuri, Ediție critică de .... Studiu introductiv de Al. Andriescu, București, 1978, CI + 544 P.;
- ◉ Augustin Z. N. Pop, Glosări la opera mitropolitului Dosoftei, Cernăuți, 1944, 45 p.,
- ◉ R. Ciocan, La genese du Psautier de Dosithee, în „Balcania”, VII, 2, 1944, p. 428-446;
- ◉ Pr. Nicolae Serbănescu, O sărbătoare a cărții românești: Trei sute de ani de la apariția Psaltirii în versiuni a mitropolitului Dosoftei al Moldovei, în BÖR, an. XCI, 1973, nr. II - 12, p. 1216-1237;
- ◉ Gavril Istrate, Limba română literară în “Psaltirea în versuri” a lui Dosoftei, în MMS, an. L, 1974, nr. 9 - 12, p. 777 - 799.
- ◉ *Psaltirea în versuri (întocmita de Dosoftei, Mitropolitul Moldovei, 1671-1686) publicată de pe manuscrisul original și de pe edițiunea dela 1673, de Prof. I. Bianu. [In the Cyrillic and Roman characters. With facsimiles].*, Academia Republicii Socialiste România, 1887

Imaginea lui Dosoftei pe o marcă poștală din Republica Moldova

Muzeul „Sf. Ierarh Dosoftei – Mitropolitul” - Iași.

Vă multsmim pentru
vizionare! 😊

A pregătit elevii din clasa a
X-B:

Ceavdari Iulia,

Jecov Mihail,

Manish Vladimir.